

Phú Thọ: Khơi dậy nguồn lực nội sinh từ bản sắc văn hóa dân tộc thiểu số

15:56 17/04/2026

Trong chiến lược phát triển bền vững vùng trung du và miền núi phía Bắc, Phú Thọ đang từng bước khẳng định cách tiếp cận mới: Lấy bản sắc văn hóa dân tộc thiểu số làm nền tảng để khơi dậy nguồn lực nội sinh. Không chỉ dừng lại ở bảo tồn, tỉnh đang chủ động “kinh tế hóa” các giá trị văn hóa, biến di sản thành động lực phát triển, góp phần nâng cao đời sống người dân và thu hẹp khoảng cách vùng miền.

Nguồn lực đặc biệt từ sự đa dạng văn hóa

Là địa bàn cư trú của nhiều cộng đồng dân tộc như Mường, Dao, Tày, Mông, Cao Lan..., Phú Thọ sở hữu một kho tàng văn hóa phong phú, đa dạng, từ lễ hội truyền thống, nghề thủ công đến tri thức bản địa và phong tục tập quán đặc sắc. Nếu như trước đây, những giá trị này chủ yếu được gìn giữ dưới góc độ di sản, thì hiện nay, tư duy phát triển đã có sự chuyển biến rõ nét. Văn hóa không còn là “di sản tĩnh” mà đang từng bước trở thành “tài sản sống”, có khả năng tạo ra giá trị gia tăng và tham gia trực tiếp vào các hoạt động kinh tế.

Nhận thức rõ điều này, thời gian qua, tỉnh đã đặt trọng tâm vào việc bảo tồn gắn với phát huy giá trị văn hóa, coi đây là “trụ cột mềm” trong chiến lược phát triển vùng đồng bào dân tộc thiểu số. Các lễ hội truyền thống, nghề thủ công, tri thức bản địa, ẩm thực, trang phục... không còn chỉ mang ý nghĩa bảo tồn mà từng bước trở thành sản phẩm kinh tế, phục vụ du lịch và thị trường.

Một điểm sáng trong cách làm của Phú Thọ là gắn bảo tồn văn hóa với phát triển sinh kế bền vững cho người dân. Nhiều địa phương đã khôi phục nghề truyền thống, phát triển sản phẩm đặc trưng gắn với bản sắc dân tộc, từ đó tạo việc làm và nâng cao thu nhập.

Song song với đó, tỉnh triển khai đồng bộ các chính sách hỗ trợ sản xuất, đào tạo nghề, chuyển giao khoa học kỹ thuật, giúp đồng bào thay đổi tư duy sản xuất, chuyển từ canh tác truyền thống sang mô hình kinh tế hàng hóa.

Những nỗ lực này đã mang lại kết quả rõ nét. Tốc độ tăng trưởng kinh tế tại các vùng đồng bào dân tộc thiểu số của tỉnh duy trì ở mức khoảng 7,5-8,5% mỗi năm; tỷ lệ hộ nghèo giảm dần qua từng giai đoạn. Đặc biệt, đời sống của người dân không chỉ được cải thiện về thu nhập mà còn có sự chuyển biến về tư duy phát triển, từ phụ thuộc vào hỗ trợ sang chủ động tìm kiếm cơ hội, phát huy nội lực.

Các làn điệu dân ca và trang phục truyền thống của người Mường được khuyến khích sử dụng trong các nghi lễ, lễ hội của địa phương, dân tộc. Ảnh minh họa

Du lịch cộng đồng - “cầu nối” đưa văn hóa thành giá trị kinh tế

Một hướng đi hiệu quả đang được Phú Thọ đẩy mạnh là phát triển du lịch cộng đồng gắn với văn hóa dân tộc thiểu số. Thay vì khai thác đơn lẻ, tỉnh xây dựng các mô hình du lịch trải nghiệm, nơi du khách có thể trực tiếp tham gia vào đời sống văn hóa của người dân địa phương.

Những hoạt động như giã bánh giầy của người Mông, các lễ hội truyền thống của người Mường, hay không gian văn hóa bản địa... đang trở thành sản phẩm du lịch hấp dẫn, góp phần kéo dài thời gian lưu trú và tăng chi tiêu của du khách.

Việc gắn văn hóa với du lịch không chỉ tạo thêm nguồn thu mà còn giúp bảo tồn các giá trị truyền thống một cách “sống động”, tránh nguy cơ mai một trong quá trình hiện đại hóa.

Để khai thác hiệu quả nguồn lực nội sinh từ văn hóa, Phú Thọ đã huy động nguồn lực lớn cho phát triển vùng đồng bào dân tộc thiểu số. Riêng giai đoạn 2026-2030, tỉnh dự kiến huy động hơn 6.600 tỷ đồng để đầu tư hạ tầng, hỗ trợ sinh kế, phát triển giáo dục, y tế và nâng cao chất lượng nguồn nhân lực.

Hàng trăm công trình hạ tầng thiết yếu như giao thông, nhà văn hóa, trường học đã được xây dựng, tạo điều kiện thuận lợi để người dân phát triển kinh tế và tiếp cận các dịch vụ cơ bản. Đồng thời, các chương trình đào tạo nghề, hỗ trợ việc làm cũng giúp người dân từng bước nâng cao năng lực và chủ động tham gia thị trường.

Đặc biệt, việc phát triển đội ngũ cán bộ người dân tộc thiểu số cũng được chú trọng, góp phần nâng cao hiệu quả quản lý và bảo đảm các chính sách được triển khai sát thực tiễn.

Các lễ hội truyền thống, nghề thủ công, tri thức bản địa, ẩm thực, trang phục... không còn chỉ mang ý nghĩa bảo tồn mà từng bước trở thành sản phẩm kinh tế, phục vụ du lịch và thị trường. Ảnh minh họa

Khơi dậy nội lực - chìa khóa cho phát triển bền vững

Có thể thấy, cách tiếp cận của Phú Thọ không chỉ dựa vào nguồn lực đầu tư bên ngoài mà chú trọng đánh thức nội lực từ chính cộng đồng. Văn hóa không còn là “di sản tĩnh” mà trở thành “tài sản sống”, có khả năng tạo ra giá trị kinh tế và lan tỏa phát triển.

Tuy nhiên, quá trình khơi dậy và phát huy nguồn lực nội sinh từ văn hóa cũng đặt ra không ít thách thức. Nguy cơ thương mại hóa quá mức, làm biến dạng giá trị truyền thống; tình trạng phát triển còn manh mún, thiếu liên kết; hay hạn chế trong xây dựng thương hiệu và mở rộng thị trường vẫn là những điểm nghẽn cần được tháo gỡ. Bên cạnh đó, yêu cầu ngày càng cao của thị trường, đặc biệt trong lĩnh vực du lịch và sản phẩm văn hóa, đòi hỏi phải có sự đầu tư bài bản hơn về chất lượng, quản trị và ứng dụng công nghệ.

Thực tiễn cho thấy, khi được khai thác đúng hướng, văn hóa không chỉ là nền tảng tinh thần mà còn là động lực phát triển kinh tế hiệu quả. Việc khơi dậy nguồn lực nội sinh từ bản sắc dân tộc thiểu số không chỉ giúp nâng cao đời sống người dân mà còn tạo ra lợi thế cạnh tranh khác biệt cho địa phương. Trong bối cảnh hội nhập ngày càng sâu rộng, chính những giá trị văn hóa đặc thù, “không thể sao chép” này sẽ là chìa khóa để Phú Thọ phát triển bền vững, giữ vững bản sắc và khẳng định vị thế trong giai đoạn mới.

Hà Trần